

Fraudeurs gevangen in facts en figures

Onderzoek naar EVR meldingen op leeftijd, geslacht,
provincie en branche

Inhoud

Inhoud	2
Inleiding	3
De informatiebron	4
Claimregistraties	4
De Externe Verwijzing (EVR)	4
Royement op initiatief verzekeraar	5
Registraties naar geslacht	5
EVR registraties	6
Royementregistraties	7
Verdeling EVR per verzekeringsproduct	7
Motor	8
Brand	9
Aansprakelijkheid	9
Reis	9
Zorg	10
Scheepvaart en Transport	10
Leven	11
Rechtsbijstand	11
Overig	12
Branchevoorkeur fraudeurs	12
Leeftijd fraudeur per verzekeringsproduct	13
Motor	13
Brand	14
Aansprakelijkheid	14
Overige verzekeringen	15
Gemiddelde leeftijd fraudeur	15
Aantal EVR per provincie	15
Voorkeur verzekeringsproduct per provincie	16
Registratie natuurlijke en rechtspersonen per provincie	16
Kans op fraude per provincie	16
En de fraudeur is...	17

Inleiding

Leden van het Verbond van Verzekeraars (hierna: het Verbond) registreren onrechtmatig handelen tegenover de verzekeraar, personeel of klanten. Dat doen zij op grond van de Gedragscode Verzekeraars.¹ Het Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen (PIFI) maakt het voor verzekeraars mogelijk gegevens van personen en bedrijven, die onrechtmatig hebben gehandeld in relatie tot hun verzekeraar, vast te leggen en met elkaar te delen. Bij het merendeel van deze registraties is de reden (een poging tot) oplichting van de verzekeraar. In algemene zin spreken we dan van 'verzekeringsfraude'. De definitie die binnen de branche voor verzekeringsfraude wordt gebruikt, is als volgt:

Het opzettelijk misleiden van een verzekeraar bij de totstandkoming en/of uitvoering van een verzekeringsovereenkomst met de bedoeling om onrechtmatig verzekeringsdekking, -uitkering, -prestatie of dienstverlening te krijgen.

Verzekeringsfraudeurs komen voor in alle soorten en maten. Zij frauderen met alle denkbare verzekeringsproducten. Het kan gaan om een opportunistische debutant op het verkeerde pad maar ook om een doorgewinterde misdadiger die, geregeld in georganiseerd verband, de verzekeraar probeert op te lichten. Een gelegenheidsfraudeur probeert een keer iets meer terug te krijgen dan hij echt aan schade heeft geleden terwijl de professionele fraudeur probeert door grootschalige oplichting snel rijk te worden of andere criminele activiteiten te financieren. Of het nu een amateuristisch vervalste nota is of een opzetaanrijding met ernstig letsel, het zijn misdrijven waartegen verzekeraars maatregelen nemen.

Ongeacht achtergrond of motief van de fraudeur zijn verzekeraars actief in het onderzoeken van (mogelijk) onrechtmatig gedrag met verzekeringen. Uit de gegevens van het Centrum Bestrijding Verzekeringscriminaliteit (CBV) van het Verbond blijkt dat de Verbondsleden in 2014 gezamenlijk iedere dag meer dan 55 onderzoeken naar incidenten uitvoeren. Dagelijks zijn daarbij 21 fraudeurs gesnapt en is 270.000,00 euro bespaard.²

Het grote aantal incidentonderzoeken en bewezen fraudezaken geeft aan hoe belangrijk het voor verzekeraars is bezig te zijn met fraudepreventie en -detectie. Vanuit het uitgangspunt dat crimineel gedrag niet mag lonen, blijven verzekeraars strijd voeren tegen malafide klanten, kwaadwillende relaties en criminele derden. Voor een succesvolle strijd tegen criminaliteit is signalering en herkenbaarheid van afwijkende zaken van groot belang. Het verzamelen en duiden van relevante informatie is daarvoor cruciaal.

Door informatie uit verschillende bronnen bijeen te brengen, is een scherper beeld te vormen van risico's met betrekking tot verzekeringsfraude. Om aan te geven hoe belangrijk het verzamelen van uiteenlopende informatie is, heeft de expertgroep Kennis & Analyse Fraude van het Verbond claiminformatie in combinatie met registraties uit het Externe waarschuwingssysteem geanalyseerd. Met deze dataset is een rudimentair beeld gevormd van de verzekeringsfraudeur en de producten waarmee hij het liefst fraudeert.

Expertgroep Kennis & Analyse Fraude
Centrum Bestrijding Verzekeringscriminaliteit
Mei 2016

¹ Gedragscode Verzekeraars, paragraaf 2.3, norm 14

² CBV Factsheet nr. 2, 2015

De informatiebron

Voor herkenning van patronen in gedrag van klanten – en dus ook van frauderende klanten – is veel informatie van en over de klant nodig. Naast eigen klant- en claimadministraties kunnen bij Stichting CIS³ aangesloten verzekeraars verschillende soorten verzekeringsgegevens of andere voor hen relevante informatie raadplegen. Voor het onderzoek naar het profiel van verzekeringsfraudeurs is gebruik gemaakt van de databank van CIS.⁴ In deze databank worden voor en door verzekeraars en hun gevolmachtigd agenten diverse registraties vastgelegd (zie kader).

Inhoud CIS databank	
Soort registratie	Aantal
Claimregistraties	15.765.411
Externe Verwijzingen (EVR)	17.520
Royement op initiatief van de verzekeraar	12.785

Claimregistraties

Het grootste deel van de registraties in de databank heeft betrekking op de claims die een persoon of bedrijf bij zijn verzekeraar indient. Al deze data hebben, op zichzelf of in samenhang met elkaar, een toegevoegde waarde voor verzekeraars. Door de beschikbare informatie te combineren en te vergelijken met gegevens die de klant zelf verstrekt, kan de maatschappij zich een beeld vormen van (de moraliteit van) die klant. Iedere verzekeraar⁵ kan mede op basis van die informatie bij een aanvraag van een verzekering of claim op een polis bepalen of en in hoeverre hij met de betrokken partij zaken wil doen of tot uitkering moet overgaan.

De Externe Verwijzing (EVR)

Als financiële instellingen spreken over 'het hebben van een EVR' dan houdt dit in dat een (rechts)persoon geregistreerd staat in het landelijk waarschuwingssysteem van die financiële instellingen. De EVR registraties zijn aan strenge regels onderworpen en het is dan ook niet zomaar toegestaan iemand in het zogenoemde Extern Verwijzingsregister op te nemen. De voorwaarden voor registratie staan in het Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen (PIFI).

Om in het waarschuwingssysteem te worden geregistreerd, moet sprake zijn van:

- een gegronde verdenking van (poging tot) benadeling, en;
- laakbaar of strafbaar gedrag, en;
- aantoonbare betrokkenheid bij de gedraging.

De verzekeraar moet ook een afweging maken of de registratie van de persoonsgegevens gerechtvaardigd is in relatie tot de mogelijke nadelige gevolgen voor de betrokkene (proportionaliteitsafweging). Dit heeft tot gevolg dat niet iedere betrachte fraudeur daadwerkelijk in het extern register beland.

De verzekeraar moet kunnen bewijzen dat de betrokkene onrechtmatig heeft gehandeld tegenover de verzekeraar, zijn personeel of zijn klanten. Daarmee is ook direct duidelijk dat een EVR melding formeel niet synoniem is voor verzekeringsfraude. Iemand kan strikt genomen ook een EVR krijgen bij andere vormen van onrechtmatig of laakbaar gedrag. Voor dit onderzoek zijn alle EVR meldingen in het waarschuwingssysteem aangemerkt en geteld alsof het uitsluitend fraude-gerelateerde registraties betreft.

³ Zie voor meer informatie: www.stichtingcis.nl

⁴ Als uitgangspunt voor dit onderzoek zijn de gegevens uit de databank van april 2015 gebruikt

⁵ Behoudens de gevallen waarin de verzekeraar een acceptatieplicht heeft; zoals bij de zorgverzekering.

De regels uit het PIFI maken dat de EVR gegevens een betrouwbare bron van informatie zijn. Deze landelijk toetsbare registratie is immers niet lichtzinnig gemaakt. Omdat een EVR vooral wordt gedaan in zaken waarbij (poging tot) verzekeringsfraude is bewezen, zijn de meldingen in dit waarschuwingssysteem een nuttige graadmeter bij het analyseren van fraudegevoelige brancheonderdelen en het profileren van fraudeurs.⁶

Royement op initiatief verzekeraar

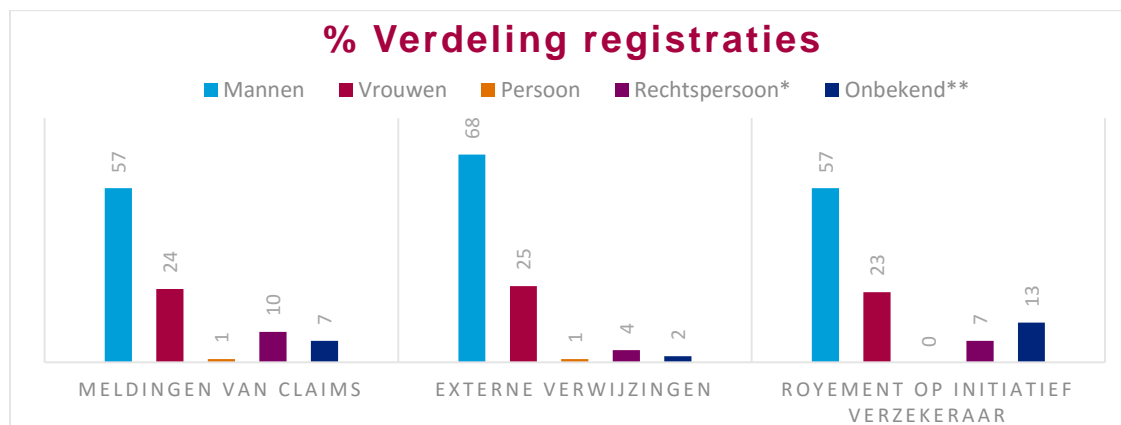
In de databank staan ook registraties van verzekeraars die de polis van een klant hebben opgezegd. Het gaat bij deze registraties alleen om royementen die het gevolg zijn van het niet nakomen van de contractuele verplichtingen door de verzekeringnemer. De voorwaarden waar de opzegging van de polis op gebaseerd wordt, moeten door de verzekeraar zijn opgenomen in de polisvoorwaarden.

De reden voor beëindiging van de relatie vindt veelal een oorzaak in niet naleven van verplichtingen die de klant ten opzichte van de verzekeraar heeft. Denk bijvoorbeeld aan een verzekeringnemer die weigert mee te werken aan de vaststelling van een schadeoorzaak. Belangrijke voorwaarde bij deze registraties is het feit de opzegging altijd vanuit de verzekeraar geïnitieerd is. Opzeggingen op initiatief van de verzekeringnemer worden dus niet geregistreerd in de databank van CIS.

De royementregistratie in de CIS-databank is welbeschouwd een signaal van enige vorm van wanprestatie (want doen of laten in strijd met de verzekeringsovereenkomst) door de geregistreerde persoon. Een royementregistratie betekent nadrukkelijk niet dat in die gevallen (altijd) sprake is geweest van frauduleus gedrag.

Registraties naar geslacht

In de databank van CIS kan per registratiesoort op melding-niveau worden aangegeven of het gaat om een man, vrouw, persoon, rechtspersoon of geslacht onbekend.⁷ De verdeling over de voornoemde meldingen is als volgt:

*Rechtspersonen kunnen optreden als verzekeringnemer en derhalve ook als claimende partij op een verzekering. Om die reden komen bedrijven ook bij claim- en royementmeldingen en EVR registraties voor.

**De restcategorie 'Onbekend' kan betrekking hebben op zowel personen als rechtspersonen. Bij de registratie in de databank heeft de meldende verzekeraar de keuze niet ingevuld.

⁶ In een EVR registratie wordt niet vermeld wat de reden voor opname is. Deze informatie is op basis van relevantie uitsluitend beschikbaar voor Veiligheidsafdelingen van verzekeraars die zijn aangesloten bij het PIFI.

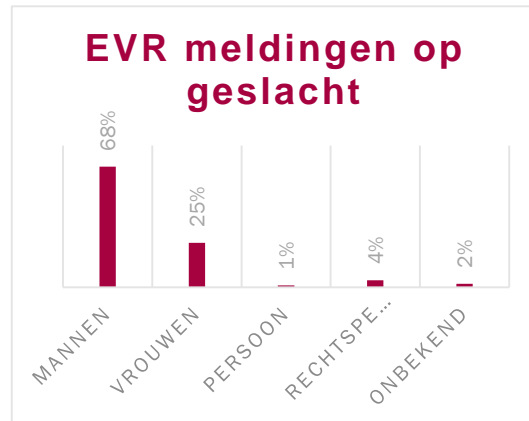
⁷ Omdat invoer van geslacht geen verplicht veld is in de databank is bij 1% van de claimregistraties het veld 'leeg' gebleven.

EVR registraties

Uit het landelijke waarschuwingssysteem blijkt dat verzekeraars vooral mannen in het EVR opnemen. Bijna 70% van de EVR populatie is man. Eén op de vier registraties heeft betrekking op vrouwen.

Voor vrouwen is de bijdrage in het EVR bijna gelijk aan het percentage waarvoor zij bij meldingen van claims geregistreerd zijn (25% om 24%) terwijl mannen in verhouding minder claims indienen in relatie tot het aantal keren dat ze zich misdragen (68% van de EVR tegen 57% van de claims).

De man/vrouw-verhouding in het kader van laakbaar of strafbaar handelen tegen de verzekeraar lijkt niet bepaald opvallend in relatie tot de claimpercentages. Vergelijken we deze cijfers met de onderverdeling naar geslacht bij misdrijven in bredere zin dan lijkt de vertegenwoordiging van vrouwen in het waarschuwingsregister van de financiële instellingen niet afwijkend.

Misdrijven ⁸	Meerderjarige geregistreerde verdachten	Mannen	Vrouwen
Vermogensmisdrijven	99.910	77,2%	22,3%
Vernieling, misdraging openbare orde / gezag	29.045	88,3%	11,4%
Gewelds en seksuele misdrijven	64.645	87,4%	12,3%
Misdrijven cf. Wetboek van Strafrecht (overig)	8.145	84,7%	15,2%
Verkeersmisdrijven	41.415	84,9%	14,9%
Drugsmisdrijven	20.725	87,5%	12,3%
(Vuur)wapenmisdrijven	5.850	90,2%	9,3%
Gemiddeld percentage		85,7%	13,9%

In de sfeer van de vermogensdelicten – en daar wordt verzekeringsfraude toe gerekend – ligt het percentage vrouwelijke verdachten van misdrijven gemiddeld iets lager dan het percentage geregistreerde vrouwen in het EVR.

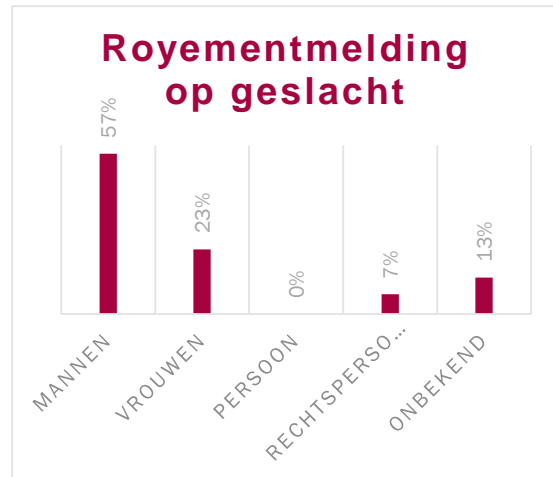
⁸ Misdrijven cijfers 2014, www.cbs.statline.nl

Royementregistraties

Zoals aangegeven, zijn meldingen van royementen op initiatief van de verzekeraar niet specifiek toe te schrijven aan fraudezaken. De royementmeldingen zijn wel in de analyse meegenomen omdat de verhoudingen bij deze meldingen een aardige vergelijking bieden met de verdeling bij EVR registraties.

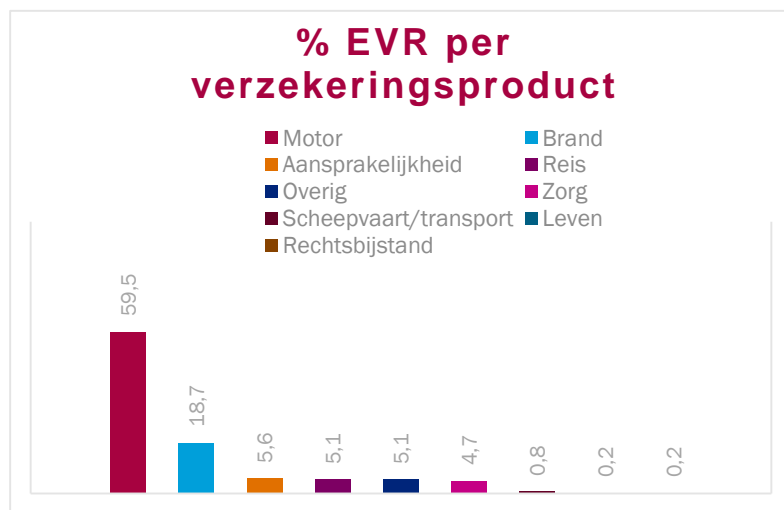
Het is bovendien goed mogelijk dat uitkomsten van een fraudeonderzoek wijzen op onrechtmatig of laakbaar gedrag van de betrokkene maar een EVR als maatregel niet rechtvaardigen. De persoonlijke situatie van de fraudeur kan voor de verzekeraar bijvoorbeeld aanleiding zijn om hem niet op de landelijke waarschuwingslijst te plaatsen. In de gevallen waarin de externe waarschuwing niet wordt gedaan, kan de verzekeraar desondanks tot beëindiging van de relatie overgaan. Als het om een eigen klant gaat, kan de verzekeraar besluiten een polis te royeren.⁹ Dit is bijvoorbeeld het geval als een poging tot misleiding niet overtuigend genoeg bewezen is maar de vertrouwensbreuk van dien aard is dat de verzekeraar niet verder wil met de betreffende klant.

Bij de royementmeldingen zijn de mannen opnieuw in de meerderheid. Het aantal royementen bij mannen en vrouwen komt (vrijwel) overeen met hun aandeel in het totaal aan claimregistraties. Wat wel opvalt, is de grote portie 'onbekend' in deze categorie. Van een verzekeraar mag op zich verwacht worden dat hij de gegevens van zijn klant – waaronder diens geslacht – heeft vastgelegd. Omdat registratie naar geslacht in de CIS-registratie echter niet verplicht is, is het mogelijk dat de informatie door de verzekeraar niet vanuit de eigen verzekerdenadministratie in de databank wordt opgenomen.

Verdeling EVR per verzekeringsproduct

Nu duidelijk is dat de mannen de grootste groep laakbaar of strafbaar handelende personen oplevert, is de vraag of de algemene verhouding ook doorwerkt in de verschillende branches. Bij registraties in de CIS-databank is onderscheid mogelijk naar Motor, Brand, Aansprakelijkheid, Reis, Overig (categorie zonder vermelding van branche/ polis- of productsoort), Zorg, Scheepvaart/Transport, Leven en Rechtsbijstand. Op het gebied van EVR registraties leidt dat tot de volgende rangschikking.

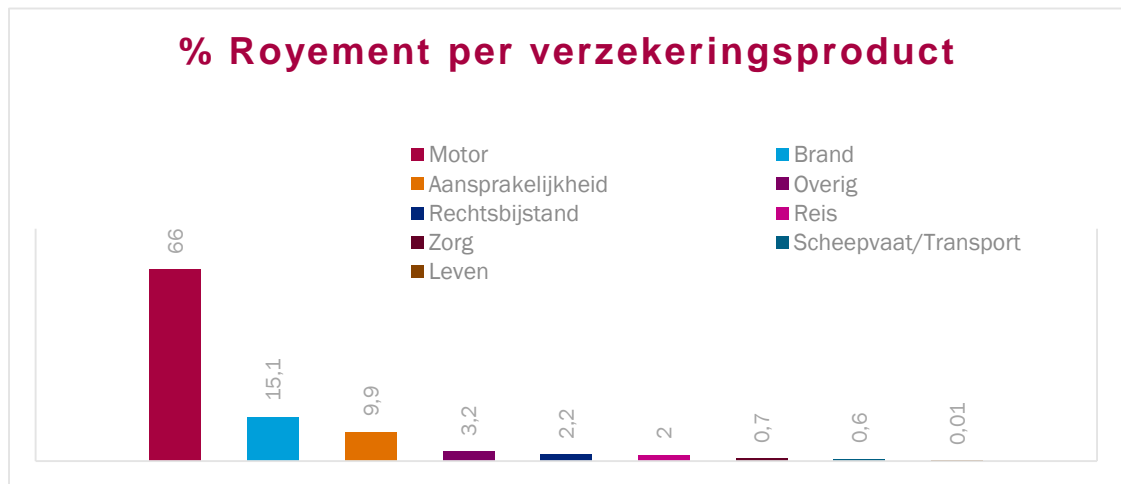

⁹ Afhankelijk van de voorwaarden van de verzekeringsovereenkomst. De opzeggrond moet in de polisvoorwaarden zijn opgenomen.

De branche Motorrijtuigen kent met afstand de meeste EVR registraties. Gezien het feit dat het aantal claimregistraties voor iets meer dan de helft uit dit brancheonderdeel komt, is dat niet vreemd. De categorie Brand is zowel op het gebied van EVR als claimaantallen een goede tweede.

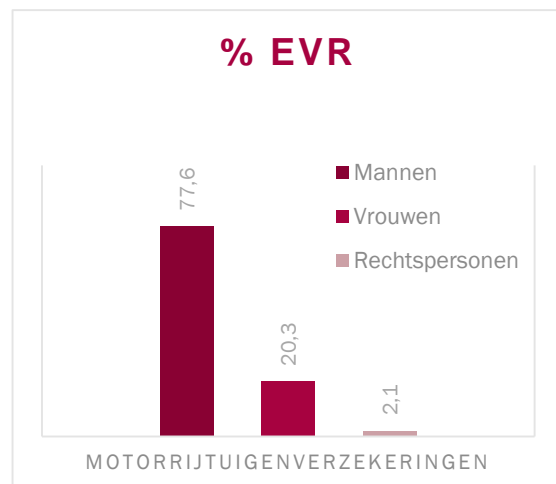
De hierboven weergegeven Top Drie bij EVR (Motor, Brand en Aansprakelijkheid) is gelijk aan de Top Drie bij registraties van roeyementmeldingen op initiatief van de verzekeraar. Wat opvalt, is dat partijen met Rechtsbijstandproducten naar verhouding een veel grotere kans hebben op een roeyementregistratie dan op een vermelding in het landelijke waarschuwingssysteem. De beste papieren om zonder vervelende registraties of geroyeerde polissen als fraudeur door het leven te gaan, lijkt de branche Leven te bieden.¹⁰

Motor

In de volgende paragrafen wordt voor EVR meldingen per verzekeringsproduct een onderverdeling gemaakt naar mannen, vrouwen en rechtspersonen. De categorieën Persoon, Overig, Leeg en Onbekend blijven hier verder buiten beschouwing.

De auto is een op naam gesteld object waarbij de verzekering van het voertuig veelal op naam van de eigenaar staat. Dit kunnen natuurlijke en rechtspersonen (denk aan leasemaatschappijen en allerlei andere bedrijven) zijn. Kijkend naar de verdeling van claimanten bij Motorrijtuigenverzekeringen is ruim 57% van het mannelijk geslacht. Ruim 24% is vrouw en 18% van de claims wordt in de databank vastgelegd op naam van rechtspersonen.

De aantallen registraties in relatie tot de auto laten in feite een wat ouderwets man/vrouw- beeld zien. Ruim de helft van de claims wordt aan mannen toegeschreven en bijna driekwart van alle EVR meldingen in de branche Motorrijtuigenverzekeringen heeft een man als subject.

Omdat binnen de motorrijtuigenverzekeringen het grootste aantal incidentregistraties en vastgestelde fraudes plaatsvindt, weegt deze uitkomst zwaar op het overall-eindcijfer voor de mannen. Waar de mannen voor alle EVR meldingen in de sector op een gemiddelde zitten van

¹⁰ Het zeer lage percentage roeyementmeldingen bij Leven kan verklaard worden door het nog beperkte aantal aan CIS deelnemende Levensverzekeraars c.q. het feit dat bepaalde producten in dit brancheonderdeel op grond van polisvoorwaarden niet altijd geroyeerd kunnen worden.

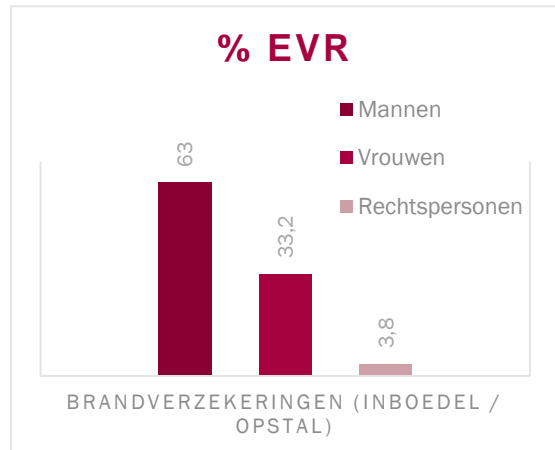
57% zijn ze bij autoverzekeringen het meest bereid het moreel kompas te negeren. De heren zijn in vergelijking met vrouwen en bedrijven goed voor 77,6% van het totaal aantal EVR meldingen in deze branche.

Brand

In grote lijnen vallen onder de categorie 'Brand' de inboedel-, inventaris-, en opstalverzekeringen. Dit is in aantal 'betrapte personen' de tweede categorie. Denk hier aan grote zaken als brandstichting maar ook aan minder opvallende methoden als het claimen van zaken die feitelijk niet zijn gestolen of een elektronische gadget die door een andere (lees: niet verzekerde) oorzaak kapot is gegaan dan bij de claim wordt opgegeven.

Wat opvalt in deze categorie is dat het percentage geregistreerde vrouwen fors uitstijgt boven het overall-gemiddelde.

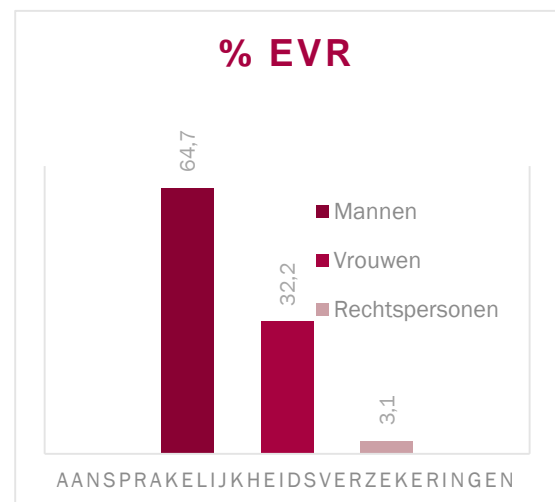
Gerekend naar het totaal aantal EVR registraties in deze categorie dragen de dames, in vergelijking met de mannen en bedrijven, in ruim 33% van de gevallen hun onrechtmatige steentje bij.

Aansprakelijkheid

Ook bij de aansprakelijkheidsverzekeringen laten de vrouwen zich duidelijk gelden. In 32% van de gevallen is het een vrouw die de aansprakelijkheidsverzekeraar probeert te bewegen tot betaling voor niet-gedekte of anders verlopen evenementen.

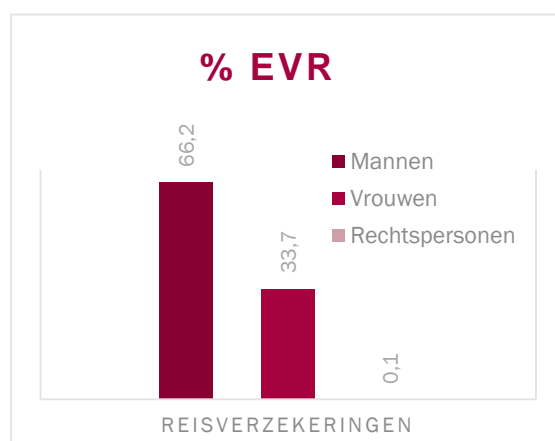
Hierbij moet worden opgemerkt dat niet specifiek sprake hoeft te zijn van fraude door de eigen verzekeringnemer of verzekerde. Bij aansprakelijkheidsverzekeringen kan fraude ook het gevolg zijn van onrechtmatig handelen van een tegenpartij van de eigen klant. De verzekeraar is gerechtigd op grond van de PIFI-regels ook deze partijen in het waarschuwingssysteem op te nemen.

Reis

In de categorie Reisverzekeringen ligt het percentage frauderende vrouwen hoger (bijna 9%) dan in het totaalbeeld. Het is niet onderzocht of vrouwen meer reizen dan mannen, maar feit is dat beide seksen op pad gaan (vaak samen) en regelmatig een reisverzekering afsluiten.

Het feit dat reisverzekeraars vrijwel geen rechtspersonen hebben opgenomen in het externe verwijzingsregister wijst erop dat frauduleus handelen met een reisverzekering toch vooral een particuliere aangelegenheid

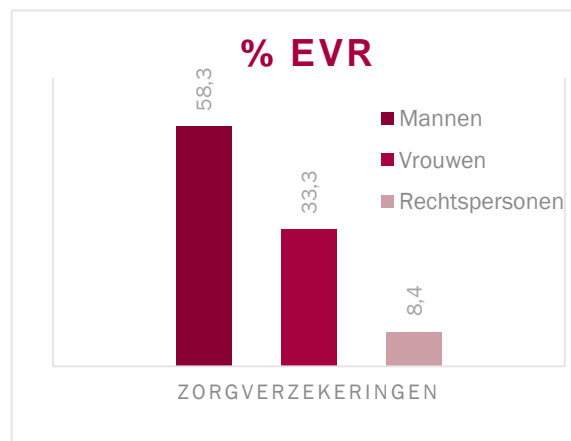
is. Zo is een annuleringsclaim over het algemeen gerelateerd aan persoonlijke omstandigheden van de verzekerde persoon. Zelfs als het bedrijf de reisverzekering heeft afgesloten voor zijn medewerkers zal een als verloren geclaimde koffer toch meestal gevuld zijn met persoonlijke eigendommen van de reiziger. De fraude wordt in dat geval zonder medeweten of medeplegen vanuit het bedrijf door een natuurlijke persoon gepleegd.

Verzekeraars hebben steeds meer mogelijkheden om claim-gerelateerde informatie – bijvoorbeeld over schadeherstellers, zorgaanbieders en ziekenhuizen – in het buitenland te verifiëren. Mede gezien het feit dat in het buitenland gemaakte ziektekosten al enige jaren bij zorgverzekeraars kunnen worden geclaimd, is 'valse factuur'-fraude bij reisverzekeringen teruggelopen. Nu wordt in feite een andere verzekeraar met deze fraudevorm geconfronteerd.

Zorg

De door zorgverzekeraars vastgelegde signalen in het waarschuwingssysteem geven aan dat het percentage EVR geregistreerde vrouwen hier ruim 8% hoger ligt dan bij het overall gemiddelde.

Belangrijk in deze categorie is het uitgangspunt dat iedereen in Nederland verplicht is een zorgverzekering af te sluiten. In een markt waarin iedereen op individuele basis is aangesloten bij een verzekeraar komen de mannen uit op ruim 58% en de vrouwen op 33% van de registraties.

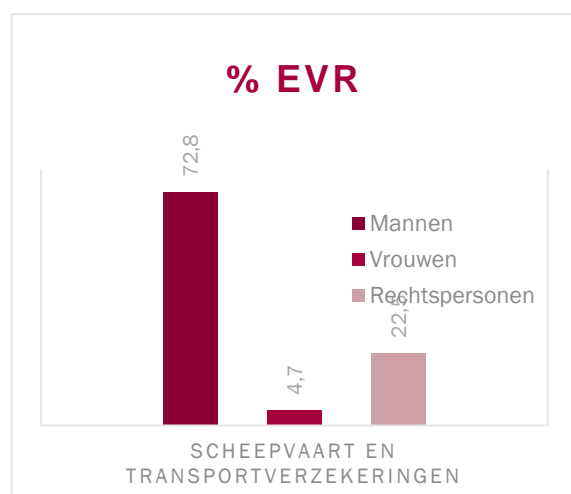

Gerekend naar het overall gemiddelde is het aantal geregistreerde rechtspersonen in deze categorie ruim 2,5 keer zo hoog (3,2% versus 8,4%). Dit vindt een oorzaak in het aantal zorgaanbieders dat betrokken is bij fraude met zorgverzekeringen. Denk in dit kader aan malafide administratiekantoren voor PGB-houders, samenspanning met de verzekerde of declaratiefraude door een maatschap van zorgverleners.

Scheepvaart en Transport

Bij transportverzekeringen kan het gaan om wagenparkverzekeringen, maar ook om het verzekeren van te vervoeren eigen lading of lading voor derden of werk- en landbouw gerelateerde zaken. Veel van de verzekeringen worden door zakelijke klanten (bedrijven) afgesloten. Daarbij geldt wel dat de hele grote risico's over het algemeen via de assurantiebeurs worden verzekerd.

Particulieren spelen echter wel een behoorlijke rol in deze categorie. De helft van alle EVR meldingen Scheepvaart en Transport is namelijk gerelateerd aan pleziervaartuigen. Daar staat slechts een kwart van de claims tegenover. 85% van de claims bij pleziervaartuigen komen van mannen. Bij de EVR is zelfs 89% van fraudes met pleziervaartuigen aan mannen te koppelen.

Deze productcategorie heeft hoe dan ook een behoorlijke invloed op de eindcijfers voor de vrouwen en rechtspersonen. Waar vrouwen in deze branche slechts sporadisch worden geregistreerd als fraudeur zijn de rechtspersonen in dit deel van de verzekeringsmarkt in verhouding tot andere verzekeringsproducten het minst betrouwbaar. Dat is vooral te zien bij

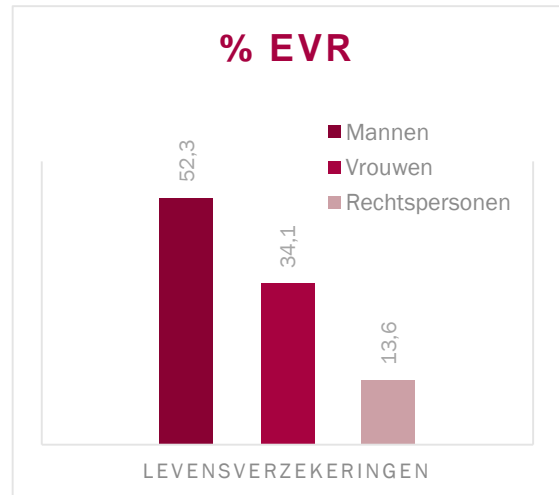
gedetecteerde zaken op het gebied van transport van goederen. Ruim 44% van de EVR op rechtspersonen is gerelateerd aan transportverzekeringen.

Wat tot slot nog opvalt, is dat het grootste aantal claims hoort bij het onderdeel werk- en landbouw (36%) terwijl daar slechts 5% van de EVR meldingen betrekking op heeft.

Leven

Bij de branche Leven gaat het vooral om overlijdensrisico- en uitvaartverzekeringen.

Dit zijn veelal producten met een groot financieel belang. Desondanks is het aantal registraties van geconstateerde fraudes gering. Voor producten die echt aan het leven van iemand verbonden zijn, komt het regelmatig voor dat die persoon onjuiste informatie verstrekt bij de aanvraag, vervolgens overlijdt en de fraude er op was gericht zijn nabestaanden financieel te bevoordelen. Omdat het doel van het systeem is andere financiële instellingen te attenderen waakzaam te zijn ten aanzien van de geregistreerde persoon, heeft opname van een overleden fraudeur in het waarschuwingsysteem geen zin.

van een overleden fraudeur in het

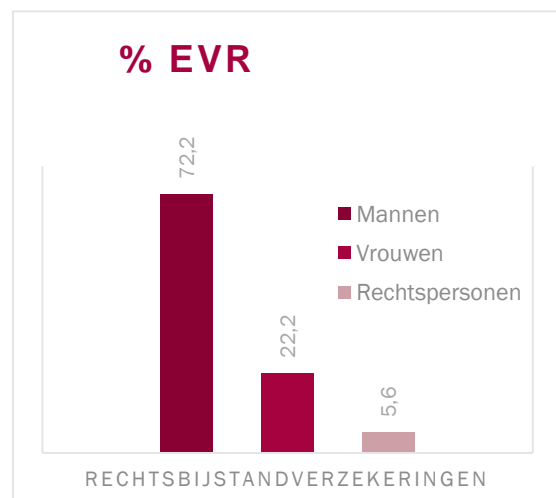
Wat bij Leven opvalt, is het percentage rechtspersonen dat in het landelijke register is opgenomen (13,6% tegen gemiddeld 3,2%). Denk voor die gevallen bijvoorbeeld aan fraude waarbij een financieel adviseur voor eigen gewin de afkoop van een Levensverzekering van zijn klanten uitvoert.

In absolute aantallen EVR registraties scoort Leven laag. Door de uiteenlopende aard van verzekeringsproducten in de branche Leven is niet uitgesloten dat een deel van de fraudezaken die tot deze branche kunnen worden gerekend, zijn opgenomen in de categorie Overig. Die keuze is vooral afhankelijk van de beoordeling van de registrerende verzekeraar.

Rechtsbijstand

In kwantiteit komt dit brancheonderdeel uit op enige tientallen geregistreerde fraudeurs. Rechtsbijstand heeft daarmee het laagste aantal registraties van alle brancheonderdelen. Dat betekent niet dat dit een verzekeringssoort is waarmee vrijwel niet wordt gefraudeerd.

Het geringe aantal registraties wordt mede verklaard door de aard van het verzekeringsproduct. Rechtshulpverleners zijn gehouden tot geheimhouding van wat de klant bij een beroep op de polis aan hem meedeelt. Als iemand fraude pleegt (bijvoorbeeld opzettelijk onjuiste informatie verstrekt om ten onrechte rechtshulp te krijgen op zijn polis) kan zijn rechtshulpverlener dat niet zonder meer aan de Veiligheidsafdeling van de rechtsbijstandverzekeraar meedelen. In dat geval kan de rechtshulpverlener wel besluiten de dienstverlening te staken en zal de verzekeraar daarvan in kennis worden gesteld. Dit biedt een verklaring voor het feit dat, zoals eerder

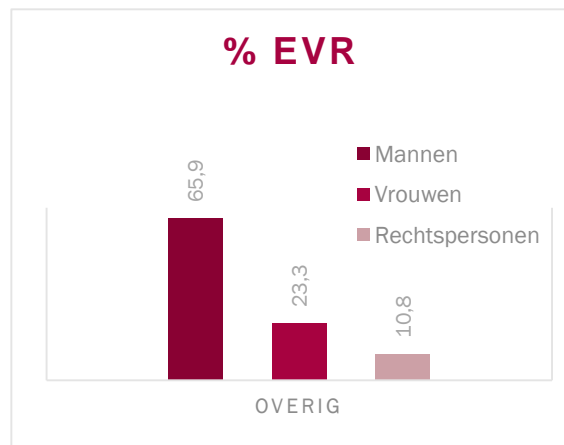

aangegeven, in deze branche naar verhouding veel vaker een registratie van een roeyement op initiatief van de verzekeraar voorkomt.¹¹

Overig

De categorie Overig komt in het totaal aantal registraties op de vijfde plaats. Deze EVR registraties kunnen verband houden met een verzekeringsproduct maar het kan ook gaan over zaken waarbij de persoon die geregistreerd wordt, geen directe klantrelatie met de verzekeraar heeft. In die gevallen is de registratie niet altijd aan een specifieke branche toe te schrijven.

Gezien het relatief hoge percentage rechtspersonen is het onder meer mogelijk dat deze categorie wordt gebruikt voor registratie van fraude met inkomensverzekeringen. Denk aan werkgeversclaims op ziekteverzuimpolissen waarbij de werkgever een financieel belang kan hebben de betermelding bewust te laat aan de verzekeraar door te geven. Ook niet-bestaand personeel ziek melden om een vergoeding van de verzekeraar te ontvangen, komt als fraudevorm voor.

Er zijn uiteenlopende redenen denkbaar waarom de verzekeraar in zijn EVR melding voor de categorie Overig kiest. In principe is nader specificeren waar de EVR betrekking op heeft ook geen verplichting. Een en ander heeft wel tot gevolg dat aan de cijfers in deze categorie geen nadere duiding wordt gegeven. De EVR meldingen worden wel meegerekend in de verdere analyse.

Branchevoorkeur fraudeurs

Gerekend naar het aantal EVR registraties en roeyementen op initiatief van de verzekeraar plegen mannen én vrouwen vooral fraude met producten in de branche Motor. Deze branche wordt direct gevolgd door de onderdelen Brand en Aansprakelijkheid. Bij fraudeplegende Rechtspersonen is de volgorde in kwantiteit van registraties: Motor, Brand en Overig.

Er is vastgesteld dat bijna één op de vier registraties een vrouw is. Iets meer dan 3% van de waarschuwingssignalen heeft betrekking op een bedrijf. De fraudeur is in ruim tweederde van alle geregistreerde gevallen van het mannelijk geslacht.

In de onderverdeling tussen mannen en vrouwen is de Top Drie van verzekeringsproducten waarin de meeste personen zijn geregistreerd gelijk aan elkaar. Wel valt op dat de mannen zich nadrukkelijk toeleggen op fraude met auto's terwijl vrouwen aanmerkelijk meer frauderen met verzekeringen die aan de woning zijn verbonden.

Branche	Mannen	Vrouwen
1. Motor	63,8%	48,5%
2. Brand	16,6%	25,2%
3. Aansprakelijkheid	5,1%	7,3%

Bij Rechtspersonen is de Top Drie afwijkend. Wat vooral opvallend is bij deze partijen is een vierde plek voor Zorg (12,2%). Kijkend naar de rangschikking bij de mannen en vrouwen is de categorie Zorg slechts goed voor 3,9% en 6,4% van alle EVR meldingen.

¹¹ Gemiddeld over alle branches vindt 0,8 keer per 1.000 claims een roeyement op initiatief van de verzekeraar plaats. Voor de branche Rechtsbijstand is dat 3,5 keer per 1.000 claims.

Branche	Rechtspersonen
1. Motor	37,5%
2. Brand	21,6%
3. Overig	16,3%

Op basis van deze percentages van geregistreerde fraudeurs frauderen alle partijen het liefst met de Motorrijtuigenverzekering. De populariteit van deze branche bij de fraudeurs is lastig te verklaren. Het lijkt erop dat de fraudeur zich bij zijn branchevoorkeur in ieder geval niet laat beïnvloeden door het risico om gepakt te worden. Motorrijtuigenverzekeraars hebben fraudebeheersing immers goed op orde en schadeclaims worden met behulp van experts vaak goed in kaart gebracht. In relatie tot het aantal claims lijkt in de branche Motor de pakkans voor een fraudeur hoger dan bij andere branches.

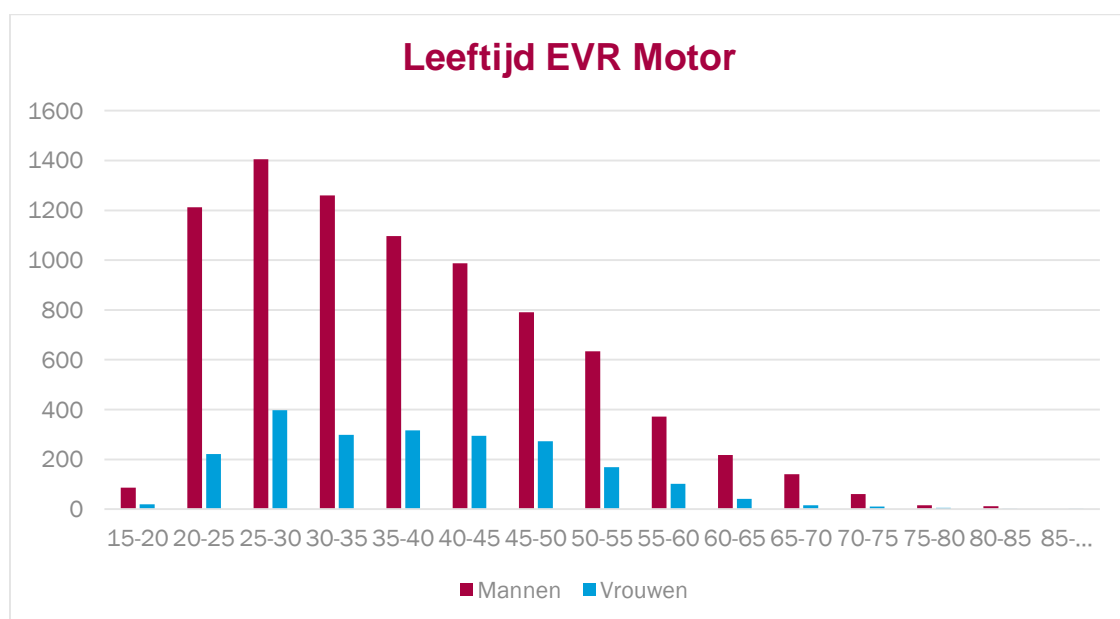
Leeftijd fraudeur per verzekeringsproduct

Buiten de kennis over de brancheonderdelen waar fraudeurs zich vooral richten, is het voor signalering van fraude ook nuttig te weten welke leeftijdscategorieën bijzondere aandacht verdienen. Daarom is nader onderzocht hoe oud de geregistreerde is op het moment dat de EVR is aangemaakt.

Motor

Uit onderstaande grafiek is af te leiden dat Motorrijtuigenverzekeraars mannen én vrouwen in de leeftijdscategorie 25 tot 30 jaar het meest frequent registreren. Op basis van aantallen registraties zou de focus ter voorkoming en detectie van incidenten vooral op mannen en vrouwen tussen de 20 en 40 jaar moeten liggen. Zij zijn goed voor respectievelijk 59,9% en 56,9% van alle EVR registraties binnen dit brancheonderdeel.

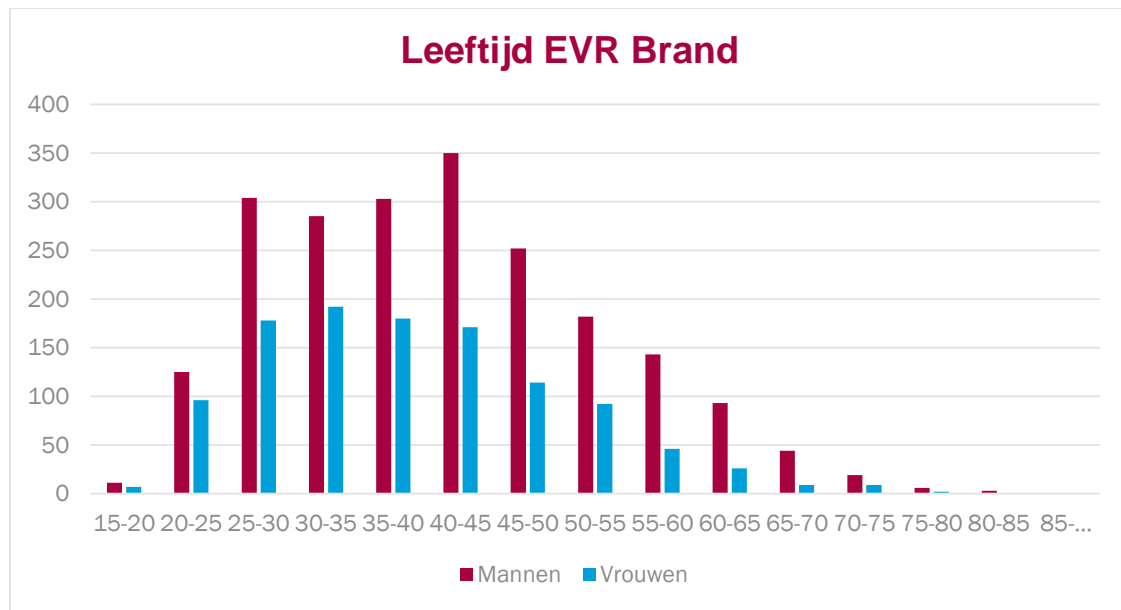
Dat vrouwen langer actief blijven en ouder worden dan mannen, blijkt uit de leeftijdscategorie 85+. De heren zijn intussen als fraudeurs afgefallen maar er zijn toch nog twee dames die het hebben gepresteerd op hoge leeftijd voor een EVR registratie in aanmerking te komen.

Brand

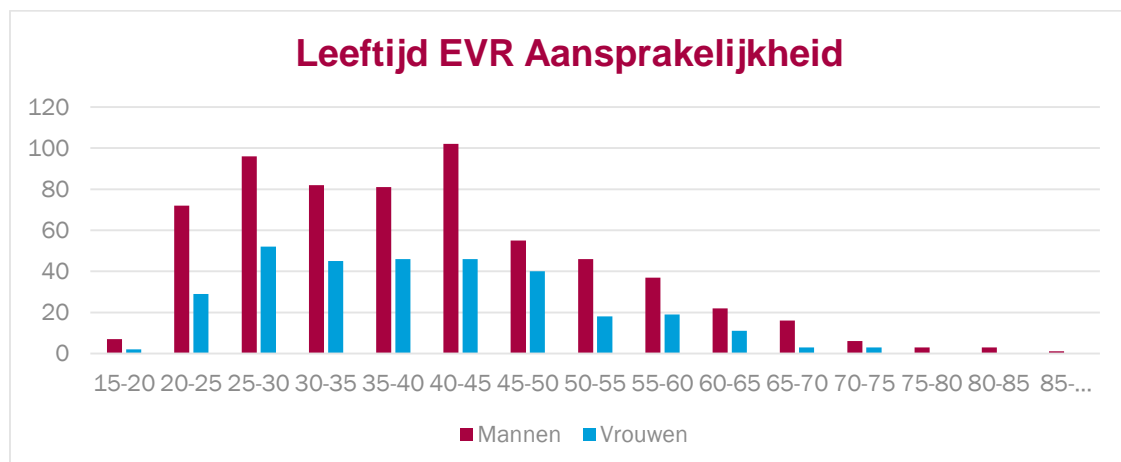
Bij Brand valt op dat mannen tussen de 40 en 45 jaar de grootste groep op de waarschuwingslijst vormen. De vrouwen kennen hun fraudepiek in deze branche tien jaar eerder. De dames tussen 20 en 40 jaar zijn in dit geval goed voor 57,5% van alle geregistreerde vrouwen in deze branche. Als het om fraude door mannen gaat, is het verstandig dat verzekeraars de leeftijdscategorieën van 25 tot 50 jaar goed in de gaten houden. In deze leeftijdsgroep zitten ruim 70% van alle geregistreerde heren.

Aansprakelijkheid

Voor de nummer drie in de lijst van meeste EVR meldingen – Aansprakelijkheid – zien we opnieuw dat vrouwen ten opzichte van mannen op jongere leeftijd frauderen. De dames worden vooral rond hun dertigste betraapt. Mannen gaan wel al vroeg de fout in, maar worden tien jaar na de dames het meest opgenomen in het waarschuwingssysteem. Zij zijn rond hun veertigste op hun 'slechtst'.

De leeftijdsgrenzen waarbinnen wat extra aandacht voor rechtmatigheid van handelen voor de hand ligt, liggen voor deze branche behoorlijk uit elkaar. Mannen tussen de 20 en de 50 jaar zijn goed voor 77,5% van alle EVR meldingen. Bij de vrouwen in dezelfde leeftijdscategorieën ligt dat op maar liefst 82%.

Overige verzekeringen

Voor de resterende productsoorten liggen de pieken in het aantal EVR meldingen in relatie tot de verschillende leeftijdscategorieën als volgt:

Branche	Leeftijd mannen	Leeftijd vrouwen
Reis	30 tot 35	25 tot 30
Overig	25 tot 30	30 tot 35
Zorg	35 tot 40	45 tot 50
Scheepvaart/Transport	35 tot 40	30 tot 35
Leven ¹²	25 tot 30	25 tot 30
Rechtsbijstand	30 tot 35	30 tot 35

Net als bij Motor, Brand en Aansprakelijkheid is ook bij de overige branches te zien dat bij mannen en vrouwen bij meerdere verzekeringsproducten verschil bestaat in de leeftijd waarop de meeste fraudeplegers worden geregistreerd.

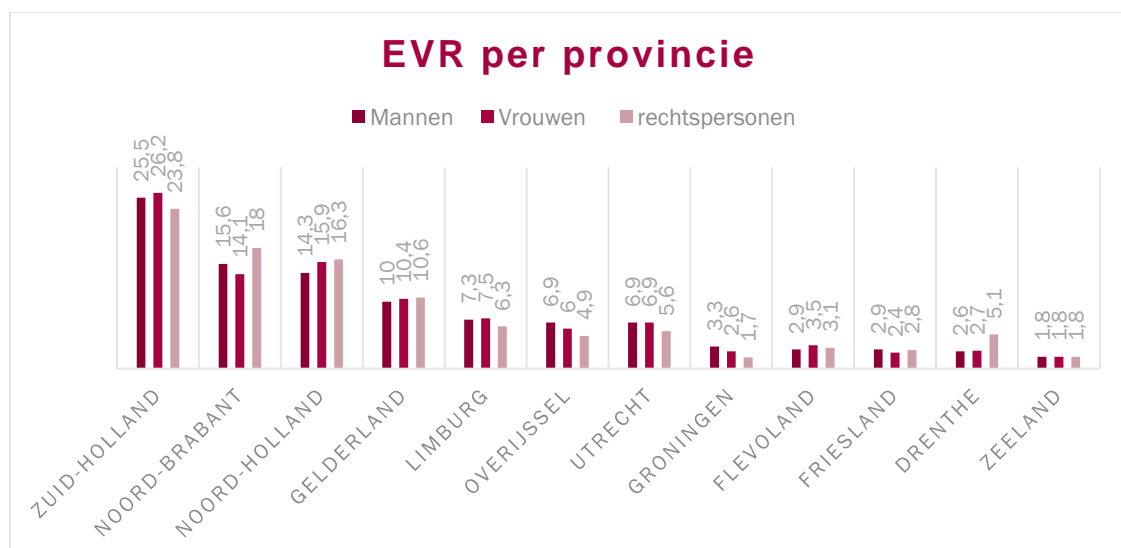
Gemiddelde leeftijd fraudeur

Als alle brancheonderdelen en leeftijdscategorieën bij elkaar worden gelegd, leidt dit tot een gemiddelde leeftijd voor 'de verzekeringsfraudeur'. Uitgaande van de leeftijdscategorie waarin per brancheonderdeel het hoogste aantal geregistreerde personen is opgenomen, is een mannelijke fraudeur gemiddeld 34,1 jaar. Zijn vrouwelijke collega is over het geheel gezien iets jonger als ze geregistreerd wordt; 31,9 jaar.

Aantal EVR per provincie

In absolute aantallen wonen de meeste fraudeplegers in Zuid-Holland, Noord-Brabant en Noord-Holland. Het gaat dan qua inwoneraantal ook om de meest bevolkte provincies van Nederland. In deze drie provincies woont ruim de helft van de Nederlandse bevolking.

Samen zijn deze provincies bij de mannen goed voor 55,4% van alle EVR registraties in Nederland. De vrouwen komen tot 56,2% van het totaal. Ook bedrijven die betrokken zijn bij fraude vinden we voor het leeuwendeel (58%) in deze drie provincies. Provincie Zeeland eindigt iedere keer het laagst in aantal geregistreerde natuurlijke en rechtspersonen.

¹² Bij de branches Leven en Rechtsbijstand is het aantal EVR meldingen dermate gering dat geen van de leeftijdscategorieën significant hoger scoort dan een van de andere categorieën

Voorkeur verzekeringsproduct per provincie

Dat branche Motor landelijk gezien het grootste aantal EVR meldingen kent, wordt in alle provincies bevestigd. Het aandeel EVR meldingen in de categorie Motor van het totaal per provincie varieert van 50% tot 68% van alle registraties in de betreffende provincie. De categorie Brand is in alle provincies goed voor de tweede plek. Hier varieert het aandeel in de totale registraties tussen 14% en 22%. Bij plek drie ontstaan een paar verschillen. Deze zijn per provincie als volgt:

Provincie	Categorie	Percentage van totaal
Drenthe	Zorg	10%
Zeeland	Aansprakelijkheid	9%
Friesland	Aansprakelijkheid	8%
Noord-Holland	Zorg	8%
Flevoland	Zorg	8%
Gelderland	Aansprakelijkheid	7%
Noord-Brabant	Aansprakelijkheid	6%
Groningen	Aansprakelijkheid	6%
Overijssel	Reis	6%
Utrecht	Reis	6%
Limburg	Aansprakelijkheid	6%
Zuid-Holland	Overig	5%

Registratie natuurlijke en rechtspersonen per provincie

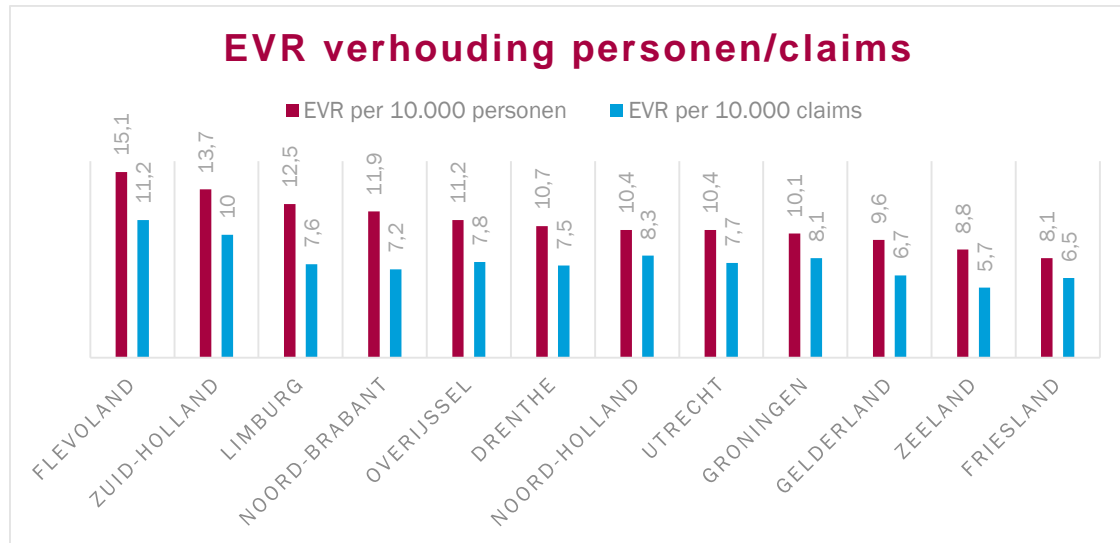
In Friesland wordt veruit het hoogste percentage fraudeplegende mannen geregistreerd. Zij vertegenwoordigen maar liefst 73,8% van de registraties (ten opzichte van een landelijk gemiddelde van 68%). De Friese mannen worden gevolgd door die uit Groningen (73,3%) en Overijssel (71,5%). Mannen uit Flevoland scoren hier het laagst. Het lijkt daarmee of verzekeraars het bovengemiddeld lastig hebben voldoende bewijs van frauduleus handelen door Flevolandse te verzamelen.

Dit hoeft niet het geval te zijn. Een andere verklaring voor het lagere percentage bij de mannen in deze provincie ligt in het feit dat de dames uit Flevoland juist bovengemiddeld vaak voor een EVR in aanmerking komen (27% tegen gemiddeld 25%). Groningse en Friese dames worden het minst in het waarschuwingssysteem opgenomen (respectievelijk 20,3% en 20,5% van het totaal aan registraties in de betreffende provincie).

In Drenthe maken bedrijven voor 5,9% deel uit van de EVR meldingen. Daarbij steekt deze provincie ver boven het landelijk gemiddelde van 4% uit. In het naastgelegen Groningen worden in verhouding tot de andere geregistreerde partijen weer de minste rechtspersonen op fraude betrapt (1,7%).

Kans op fraude per provincie

Het hoogste of laagste aantal registraties betekent niet dat in een provincie de minst of meest betrouwbare verzekerden wonen. Dat de drie meest bevolkte provincies van ons land ook de meeste EVR meldingen herbergen, is niet onlogisch. Dat zegt echter niet dat in die provincies dus het meest gefraudeerd wordt en de kans het grootst is dat je naast een verzekeringsfraudeur woont. De kans dat frauduleus gedrag zich voordoet, is vanuit geografisch oogpunt niet gelijk aan de verdeling in absolute aantallen registraties. Voor deze kansberekening ligt het voor de hand te kijken naar de relatie tussen EVR, aantal inwoners in een provincie of het aantal claims dat in een provincie wordt ingediend.

Op grond van de verhouding van het aantal EVR meldingen per 10.000 claims wordt Zuid-Holland voorbijgegaan door Flevoland; de nummer acht in de rangschikking van absolute aantallen EVR registraties. De jongste provincie van Nederland kent het hoogste aantal EVR per 10.000 claimmeldingen. Het wordt daarin wel gevolgd door Zuid-Holland en Noord-Holland. Noord-Brabant daalt van de tweede naar de negende plek. Zeeland eindigt onderaan als provincie waar het minste aantal fraudeurs per claim geregistreerd wordt.

Worden EVR meldingen afgezet per 10.000 inwoners dan blijft Flevoland opnieuw met afstand de provincie waar de meeste fraudes worden vastgesteld en geregistreerd per inwoner. Limburg komt in deze berekening in de Top Drie terecht. Dit keer zijn het de Friezen die het minst betrap worden. Flevoland kent naar verhouding tot claimaantallen en inwoneraantal de meeste EVR geregistreerde partijen.

Binnen Flevoland is nog gekeken naar de gemeente met de meeste meldingen. In absolute aantallen woont het gros (59%) van de frauderende Flevolandse in Almere. De kans om iemand met een externe verwijzing te treffen is echter het grootst in Lelystad. Hier heeft 1,8 per 1.000 inwoners een registratie op zijn naam staan. Almere volgt op zeer korte afstand met 1,7 per 1.000 inwoners. Beide steden scoren daarmee zeer ruim boven het landelijke gemiddelde van 1,1 per 1.000 inwoners.

En de fraudeur is...

Op basis van de voorgaande cijfers kan de conclusie worden getrokken dat de verzekeringsfraudeur van Nederland een man of een vrouw van begin dertig is, woonachtig in Lelystad of Almere. Hij fraudeert bij voorkeur met de motorrijtuigenverzekering.

De realiteit is uiteraard anders. Verzekeringsfraude komt voor in alle onderdelen van de verzekeringsmarkt door mannen en vrouwen van vrijwel alle leeftijden. Verzekeraars moeten altijd rekening houden met het gegeven dat iemand fraude jegens hen kan plegen. Landelijk gezien geeft iets meer dan één op de duizend personen zijn of haar verzekeraar aanleiding om de persoonsgegevens in het landelijk waarschuwingssysteem op te nemen. Dat lijkt gering, maar hierin zijn niet de fraudeurs meegenomen die wel zijn betrap maar om uiteenlopende redenen niet landelijk zijn geregistreerd. Daarnaast ontbreken uiteraard alle fraudeurs die helemaal niet zijn betrap.

Het helpt fraudebestrijders een beetje op weg als ze weten dat het vooral mannen zijn die fraude plegen met gemotoriseerde spullen. Een verzekeraar loopt iets meer kans op het vaststellen van fraude gepleegd door een 36-jarige motorliefhebber uit Rotterdam of een 45-jarige booteigenaar uit Hellevoetsluis dan door een jonge scooterrijdster uit Almere of gepensioneerde caravanbezitster uit Roodeschool. Zitten veertigjarige vrouwen uit Haarlem op een fiets, of claimen dames uit Leiden dat ze niet op reis kunnen, dan zijn zij weer interessant om met iets meer aandacht te bekijken.

Claimsoort	Meeste EVR in provincie	% mannen	% vrouwen	Gemiddelde leeftijd
Caravan	Zuid-Holland	83	17	47
Bromfiets	Zuid-Holland	85	15	39
Motor/Scooter	Zuid-Holland	93	7	36
Fiets	Noord-Holland	65	35	44
Brand Opstal	Noord-Brabant	86	14	47
Annulering Reis	Zuid-Holland	67	33	40
Pleziervaartuig	Zuid-Holland	94	6	45
Beroeps-aansprakelijkheid	Flevoland, Noord-Holland	75	25	38
Transport goederen	Gelderland	91	9	36

Omdat fraude in allerlei vormen en bij alle soorten verzekeringsproducten voorkomt, is eenvoudigweg geen standaardbeeld van 'de verzekeringsfraudeur' te schetsen. Alleen op basis van zijn woonplaats, leeftijd en de productsoort is een verzekeringsfraudeur in ieder geval niet herkenbaar. Motorrijtuigverzekeraars moeten daarom ook niet iedere 34-jarige man uit Lelystad voortaan met wantrouwen benaderen. In de strijd tegen fraude moeten zij juist oog hebben voor veel meer mogelijke signalen. Die kunnen variëren per schadegeval, productsoort en persoonlijke omstandigheden van de betrokkene.